

Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 2 Medi 2026

YN BRESENNOL:	Y Cynghorydd Geraint Bebb (Cadeirydd) Y Cynghorydd Glyn Haynes (Is-gadeirydd) Cynghorwyr Jeff M Evans, Neville Evans, Douglas Massie Fowle, Kenneth Hughes, R LI Jones a Jon Paul Taylor Y Cynghorydd Nicola Roberts - Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
WRTH LAW:	Rheolwr Datblygu Cynllunio Ymgynghorydd Cyfreithiol (BS), Peiriannydd Grŵp, Rheoli Datblygu a Thraffig (AR) Uwch Swyddog Cynllunio (JR), Cynorthwydd Cynllunio (SHD), Swyddog Pwyllgorau (MEH), Swyddog Gweddarlledu'r Gwasanaeth Pwyllgorau (FT).
YMDDIHEURIADAU:	Cynghorwyr Jackie Lewis a Robin Williams
HEFYD YN BRESENNOL:	Y Cynghorydd Derek Owen ac Aled Morris Jones

1 YMDDIHEURIADAU:

Fel y nodwyd uchod.

2 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Bu'r Cynghorydd Nicola Roberts, Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd ddatgan diddordeb personol a oedd yn rhagfarnu yng nghais 11.1 a gadawodd y cyfarfod yn ystod y drafodaeth.

3 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion a gynhaliwyd ar 1 Gorffennaf, 2026 a chadarnhawyd eu bod yn gywir.

4 YMWELIADAU SAFLE

Cadarnhawyd bod cofnodion yr Ymweliadau Safle a gynhaliwyd ar 15 Gorffennaf, 2026 yn gywir.

5 SIARAD CYHOEDDUS

Roedd Siaradwr Cyhoeddus yn gysylltiedig â chais 12.4.

6 CEISIADAU FYDD YN CAEL EU GOHIRIO

Ni ystyriwyd unrhyw geisiadau o'r fath yn ystod y cyfarfod hwn o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion.

7 CEISIADAU'N CODI

7.1 HHP/2026/72 – Cais llawn ar gyfer addasu ag ehangu yn Ardraeth, Lôn Traeth Llydan, Rhosneigr.

Cais wedi'i dynnu'n ôl.

7.2 FPL/2026/34 – Cais ôl-weithredol i gadw'r adeilad presennol fel llety gwyliau yn Tŷ Llwyd, Llanfaelog.

Cyflwynwyd y cais i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion ar gais Aelod Lleol. Yn y cyfarfod ar 1 Gorffennaf, 2026 argymhellwyd bod ymweliad safle'n cael ei gynnal. Cynhaliwyd yr ymwelid safle ar 15 Gorffennaf, 2026.

Nododd y Rheolwr Datblygu Cynllunio fod y safle dan sylw wedi'i leoli ar dir yn y cefn gwlad agored tua 900m i'r gogledd ddwyrain o Rosneigr ac 1.1km i'r gogledd o Lanfaelog. Cais yw hwn i barhau i ddefnyddio'r adeilad presennol fel llety gwyliau. Cynhaliwyd ymchwiliad gorfodi ac mae'r adeilad yn dal i gael ei defnyddio fel llety gwyliau. Codwyd yr adeilad yn 2012 ac mae'r ymgeisydd yn honni bod yr adeilad wedi cael ei ddefnyddio fel llety gwyliau ers 2012, fodd bynnag cyflwynwyd cais am Dystysgrif Defnydd Cyfreithlon, cyfeirnod LUE/2025/10, ym mis Awst 2025. Er bod rhywfaint o dystiolaeth bod yr adeilad wedi cael ei ddefnyddio fel llety gwyliau yn y blynyddoedd cynnar, ni chafodd yr adeilad ei farchnata ar-lein tan fis Gorffennaf 2023, ac mae wedi cael ei ddefnyddio fel stiwdio ffotograffiaeth yn ystod y cyfnod hwn yn ogystal. Daethpwyd i'r casgliad na chafodd yr adeilad ei ddefnyddio'n barhaus fel llety gwyliau ar gyfer y cyfnod gofynnol o 10 mlynedd neu fwy. Gan nad oes dystysgrif defnydd cyfreithiol, rhaid asesu'r cais o fewn y polisiau cynllunio cyfredol.

Noddodd mai polisi TWR 2 yw'r polisi cynllunio perthnasol ar gyfer y cais gan ei fod yn ymwneud â throsi'r adeilad presennol yn llety gwylia. Y polisi perthnasol yw'r pumed maen prawf sy'n nodi na ddylai datblygiadau arwain at ormodedd o lety o'r fath yn yr ardal. Er mwyn diffinio'r hyn a olygir wrth ormodedd o lety rhaid edrych ar yr wybodaeth ychwanegol sydd ar gael yn y Canllawiau Cynllunio Atodol: Cyfleusterau a Llety i Dwristiaid. Mae'n nodi na roddir ystyriaeth ffafriol ar gyfer llety hunan-arlwygo pan fo'r nifer cyfunol yr unedau llety gwyliau presennol ac ail-gartrefi yn ardal y Cyngor Cymuned yn fwy na 15%. Mae canran yr ail-gartrefi a llety gwyliau yn ardal Cyngor Cymuned Llanfaelog yn 37.49%, sydd dros ddwbl y 15% a nodir yn y meini prawf. Mae'r

trothwy'n bodoli er mwyn sicrhau bod cymunedau Ynys Môn yn gynaliadwy a hyfyw. Mae crynodiad uchel o lety gwyliau a llety gwyliau tymor byr yn gallu newid cymunedau yn sylweddol wrth i natur cymdogaethau newid. Mae ardaloedd â dwysedd uchel o lety gwyliau yn wynebu sgil effeithiau megis prisiau tai uchel, newidiadau diwylliannol, pwysau ar isadeiledd lleol yn ogystal â cholli cyfleusterau cymunedol sy'n gwasanaethu'r boblogaeth barhaol. Yr argymhelliad oedd gwrthod y cais am ei fod yn cyfrannu at y gor-ddarpariaeth o lety gwyliau yn yr ardal, sy'n groes i bolisi TWR 2.

Darllenodd y Cynghorydd Douglas M Fowlie, yr Aelod Lleol, ddatganiad gan Anglesey Holiday Lettings i'r Pwyllgor. Roedd yn nodi fod Anglesey Holiday Lettings yn delio gyda thros 100 o unedau llety gwyliau ar yr ynys, sy'n cael mwy na 4,000 o archebion y flwyddyn. Mae'r ymgeiswyr wedi gofyn am farn broffesiynol Anglesey Holiday Lettings mewn perthynas â gor-ddarpariaeth llety gwyliau yn yr ardal. Mynegwyd nad yw cyd-destun pob llety gwyliau yr un fath. Nid yw'r llety yn eiddo preswyl yn Rhosneigr sydd wedi cael ei dynnu o'r stoc tai; mae'n un ystafell wedi ei droi yn adeilad allanol yn Llanfaelog sy'n gallu dal dau unigolyn. Yn 2025, cafwyd 40 archeb ar gyfer y llety gwyliau, sy'n cyfateb i 252 noson a 69% o ddefnydd gwllau o fewn y flwyddyn galendr, gyda phobl yn aros yn y llety am gyfartaledd o 5 noson. Mae hyn yn dangos fod gwesteion yn dod i ymweld â'r ardal drwy'r flwyddyn, ac mae'r galw wedi parhau i mewn i 2026. Ni ellir gwadu fod crynodiad uchel o lety gwyliau yn Rhosneigr, fodd bynnag, mae gor-ddarpariaeth a chrynodiad yn ddau beth gwahanol. Rhaid i bob eiddo gydymffurfio gyda'r rheol i osod y llety am 182 diwrnod er mwyn cymhwyso ar gyfer cyfraddau busnes, ac mae sawl llety yn Rhosneigr wedi mwyn y tu hwnt i'r trothwy hwn. Mae hyn yn profi bod galw am lety o'r fath. Mae'r llety sy'n cael ei ddarparu gan yr ymgeisydd o ansawdd, ac mae gwesteion yn canmol nid yn unig ansawdd yr eiddo ond y croeso cynnes a phersonol a geir gan y perchnogion a'u gwybodaeth. Nodwyd fod gwesteion llety gwyliau yn cyfrannu at yr economi leol gyda £700m o werth ychwanegol gros (GVA) i'r economi yng Nghymru, ac yn darparu 18,300 o swyddi. Nid yw'r eiddo wedi tynnu annedd breswyl o'r gymuned leol, nac ychwaith o bentref Rhosneigr; mae'n uned ar gyfer dau unigolyn mewn adeilad allanol sy'n cael ei reoli'n broffesiynol gan fusnes lleol sy'n cefnogi cyflogaeth a chontractwyr lleol.

Dywedodd y Rheolwr Datblygu Cynllunio y derbynnir mai ar gyfer 2 unigolyn mae'r llety, ond mae'r ffigyrau ar gyfer llety gwyliau yn yr ardal yn uchel a phe cymeradwyir y cais hwn, byddai'n anodd gwrthod unrhyw geisiadau yn y dyfodol ar gyfer eiddo llety gwyliau tebyg. Mynegodd fod cysondeb yn hollbwysig wrth weithredu polisi cynllunio TWR 2, ac mae gor-ddarpariaeth llety 'r fath yn cael effaith ar gymunedau.

Dywedodd y Cynghorydd Neville Evans, yr Aelod Lleol, ei fod yn cefnogi'r cais am nad yw'n gais newydd ar gyfer llety gwyliau. Mae hwn yn lety gwyliau ar gyfer 2 unigolyn sydd eisoes yn bodoli, sy'n cael ei redeg gan deulu lleol ac sydd ddim yn hen eiddo preswyl. Mae'r llety gwyliau y tu allan i bentref Rhosneigr, a dywedodd fod datblygiadau sylweddol eisoes yn cael eu hadeiladu yn y pentref.

Dyweddodd y Rheolwr Datblygu Cynllunio nad yw'r sylwadau nad oedd y llety gwyliau yn eiddo preswyl yn y gorffennol yn berthnasol, ac mae newid adeilad allanol heb ganiatâd yn gallu gosod cynsail.

Dyweddodd y Cynghorydd Kenneth P Hughes mai cais i barhau i ddefnyddi'r adeilad fel llety gwyliau oedd hwn, ac mae adroddiad y Swyddog yn nodi fod y dyluniad yn dderbyniol ac nad yw'n cael effaith andwyol ar fwynder yr ardal na'r eiddo cyfagos, ac nad oes unrhyw wrthwynebiad lleol i'r cais. Dywedodd fod twristiaeth yn bwysig i'r ynys, a'i fod yn cyfrannu miliynau i'r economi leol. Mae'r llety gwyliau wedi bodoli ar y safle ers nifer o flynyddoedd. Cynigiodd y Cynghorydd Kenneth P Hughes fod y cais yn cael ei gymeradwyo yn groes i argymhelliad y Swydd am ei fod yn cydymffurfiaeth gyda pholisïau cynllunio PCYFF 2 a 3.

Dyweddodd y Cynghorydd Jeff Evans ei fod yn cytuno fod y llety gwyliau wedi bodoli ar y safle ers 14 o flynyddoedd, a'i fod ar gyfer 2 westai ac yn adeilad sy'n cael ei ddefnyddio. Eiliwyd y cynnig i gymeradwyo'r cais gan y Cynghorydd Jeff Evans.

Dyweddodd y Cynghorydd Robert LI Jones fod gor-ddarpariaeth o lety gwyliau yn Rhosneigr, a bod angen glynu wrth bolisïau cynllunio. Nododd fod effaith ar yr iaith Gymraeg yn yr ardal oherwydd gor-ddarpariaeth llety gwyliau. Cynigiodd y Cynghorydd Robert LI Jones y dylai'r cais gael ei wrthod yn unol ag argymhelliad y Swyddog. Ni chafwyd eilydd ar gyfer y cynnig i wrthod.

Dyweddodd y Cynghorydd Fowlie fod y cais yn bodloni mwyafrif y polisïau cynllunio a nodwyd yn adroddiad y Swyddog. Roedd yn anghytuno fod gor-ddarpariaeth llety gwyliau yn Rhosneigr wedi effeithio ar yr iaith Gymraeg, gan fod siop yn y pentref wedi newid ei enw i Medra, gyda'r iaith Gymraeg yn ffynnu yno. Dywedodd nad oes tystiolaeth fod y llety gwyliau yn effeithio ar fwynder yr ardal, a phe byddai'r annedd ymhellach i ffwrdd byddai yn Ward Bryngwran ac ni fyddai'n mynd y tu hwnt i'r crynodiad o 15% o unedau gwyliau. Aeth y Cynghorydd Fowlie ymlaen i ddweud fod yr argymhelliad ar gyfer gwrthod y cais oherwydd ei fod yn ardal Llanfaelog ac mai cais ôl-weithredol oedd hwn efallai.

Dyweddodd y Rheolwr Datblygu Cynllunio na chafodd yr adeilad ei ddefnyddio fel llety gwyliau am dros 10 mlynedd. Nododd fod ceisiadau ôl-weithredol yn cael eu hystyried yn ôl eu rhinweddau, a phe byddai'r Cyngor yn cymeradwyo'r cais, rhaid bod rhesymau polisi cynllunio grymus ar gyfer gwneud hynny am y byddai'n gosod cynsail ar gyfer ceisiadau o'r fath.

Cafwyd pleidlais gyda 6 o blaid cymeradwyo'r cais yn groes i argymhelliad y Swyddog, ac 1 yn erbyn:-

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r cais yn groes i argymhelliad y Swyddog gan ei fod yn cael ei ystyried ei fod yn cydymffurfio â pholisïau cynllunio TWR 2, PCYFF 2 a PCYFF 3.

(Yn unol â gofynion y Cyfansoddiad, bydd y cais yn cael ei ohirio i'r cyfarfod nesaf yn awtomatig er mwyn caniatáu i Swyddogion ymateb i'r rhesymau a roddwyd dros wrthod y cais.)

8 CEISIADAU ECONOMAIDD

Ni ystyriwyd unrhyw geisiadau o'r fath yn ystod y cyfarfod hwn o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion.

9 CEISIADAU AM DŶ FFORDDIADWY

Ni ystyriwyd unrhyw geisiadau o'r fath yn ystod y cyfarfod hwn o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion.

10 CEISIADAU'N GWYRO

Ni ystyriwyd unrhyw geisiadau o'r fath yn ystod y cyfarfod hwn o'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion.

11 CYNIGION DATBLYGU A GYFLWYNWYD GAN GYNGHORWYR A SWYDDOGION

11.1 HHP/2026/54 – Cais llawn am addasiadau ac estyniadau yn Pen yr Allt Newydd, Bryngwran

(Bu'r Cynghorydd Nicola Roberts, Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd ddatgan diddordeb personol a oedd yn rhagfarnu ar gyfer y cais a gadawodd y cyfarfod yn ystod y drafodaeth.)

Cyflwynwyd y cais cynllunio i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion gan fod yr ymgeisydd yn perthyn i swyddog perthnasol, yn unol â'r diffiniad ym mharagraff 4.6.10.2 o'r Cyfansoddiad. Mae'r Swyddog Monitro wedi craffu ar y cais fel sy'n ofynnol o dan baragraff 4.6.10.4 yn y Cyfansoddiad.

Dywedodd y Rheolwr Datblygu Cynllunio fod y safle drws nesaf i'r ffordd rhwng pentrefi Bryngwran a Llanfaelog, mewn ardal wledig fel y diffinnir yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd. Mae'r safle'n cynnwys ffermdy dau alwr ar wahân, sydd wedi'i amgylchynu gan gaeau amaethyddol ar bob ffin. Mae'r datblygiad arfaethedig yn cynnwys estyniad cymedrol un llawr gyda tho gwastad i gefn ac ochr yr annedd bresennol. Byddai'r estyniad arfaethedig yn ymestyn tua 7.6 metr o wal gefn yr annedd a thua 2.9 metr o'r wal ochr (sy'n wynebu'r gogledd), ac wedi'i osod yn ôl 4.4 metr o'r brif wal flaen. Bydd yr estyniad arfaethedig yn mesur uchafswm o 2.7 metr o uchder, gan aros yn eilradd i'r annedd wreiddiol, yn unol â pholisi cynllunio PCYFF 3. Byddai drychiad cefn yr estyniad yn cynnwys dwy ffenestr UPVC a drysau patio plŷg tri-phanel, gan ddarparu mynediad i'r gegin arfaethedig a'r ardd gefn. Byddai dwy ffenestr UPVC o uchder llawn hefyd yn cael eu gosod ar yr ochr sy'n wynebu'r gogledd, yn edrych dros y cae cyfagos sy'n eiddo i'r ymgeisydd. Byddai'r estyniad yn cael ei orffen â rendr gwyn i gyd-fynd â'r annedd bresennol, ynghyd ag ardaloedd o orchudd carreg naturiol, sy'n cael eu

hystyried yn briodol ar gyfer y lleoliad gwledig. Ar y cyfan, mae'r cynnig yn ychwanegiad cymedrol at yr annedd bresennol ac fe'i hystyrir yn briodol o ran maint mewn perthynas â'r safle. Ni fydd y datblygiad yn cael effaith andwyol ar fwynder cyfagos, a'r argymhelliad yw cymeradwyo'r cais.

Dywedodd y Cynghorydd Neville Evans, Aelod Lleol ei fod yn cefnogi'r cais a chynigodd y dylid ei gymeradwyo yn unol ag argymhelliad y Swyddog.

Roedd y Cynghorydd Douglas M Folwie, Aelod Lleol, hefyd yn cymeradwyo'r cais ac yn eilio'r cynnig i'w gymeradwyo.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r cais yn unol ag argymhelliad y Swyddog, yn amodol ar yr amodau cynllunio yn yr adroddiad.

12 GWEDDILL Y CEISIADAU

12.1 FPL/2026/85 – Cais llawn ar gyfer newid defnydd dwy uned fanwerthu ar y llawr gwaelod (Dosbarth Defnydd A1) i ddau uned breswyl fforddiadwy (Dosbarth Defnydd C3) ynghyd ag addasiadau allanol yn 31 a 32 Tyddyn To, Porthaethwy.

Cyflwynwyd y cais i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion gan fod y safle ym mherchnogaeth y Cyngor Sir.

Dywedodd y Rheolwr Datblygu Cynllunio fod hwn yn gais llawn ar gyfer newid defnydd dau uned fanwerthu ar y llawr gwaelod (Dosbarth Defnydd A1) yn ddwy uned breswyl fforddiadwy (Dosbarth Defnydd C3) ynghyd ag addasiadau allanol yn 31 a 32 Tyddyn To, Porthaethwy. Mae'r addasiadau arfaethedig i'r adeilad yn cynnwys gosod drysau a ffenestri ar y drychiad blaen yn hytrach na thu blaen siop, mân addasiadau i'r drychiad cefn, tynnu'r simneiau, gosod paneli solar PV ar y to ac ar y rendr. Mae'r addasiadau arfaethedig yn eithaf bach o ran graddfa, ac fe'u hystyrir yn dderbyniol o ran dyluniad, ac ni fyddant yn cael unrhyw effaith andwyol ar fwynder eiddo cyfagos nag ar gymeriad ac ymddangosiad yr ardal yn unol â pholisïau cynllunio PCYFF3. Mae Polisi Strategol PS 15 yn ymwneud â Chanol Trefi a Masnach, ac mae'n nodi y dylid gwarchod siopau a gwasanaethau mewn Canolfannau Masnach Lleol a phentrefi llai sy'n darparu ar gyfer anghenion dydd i ddydd cymunedau fel nad ydynt yn cau heb fod angen, ac mae cynigion ar gyfer gwasanaethau cymunedol aml-bwrpas yn cael eu cefnogi. Mae Polisi MAN 3 yn ymwneud â masnachu y tu allan i ganol trefi, ond o fewn ffiniau datblygu, ac mae'n nodi y bydd siopau y tu allan i ganol trefi diffynadwy, ond o fewn y ffin ddatblygu, yn cael eu diogelu drwy wrthod cynigion ar gyfer defnydd arall, oni bai y gellir dangos bod yr holl feini prawf canlynol wedi'i ddiwallu:

- Fod gwasanaeth tebyg ar gael o fewn pellter cerdded rhesymol;
- Os nad oes gwasanaeth tebyg yn bresennol, fod yr eiddo wedi bod ar y farchnad am bris gwerthu neu rhent rhesymol am gyfnod parhaus o 6 mis.
- Na fydd y defnydd newydd yn cael effaith andwyol ar fwynder eiddo cyfagos.

Mae'r ddwy uned fasnachol wedi bod yn wag am gyfnod hir, a chyn hynny, roeddynt yn cael eu defnyddio fel siop wallt a siop offer pysgota. Mewn perthynas â'r ddau ddefnydd hyn, a serch na fyddai siop offer pysgota yn darparu ar gyfer anghenion dydd i ddydd y gymuned, mae siop offer pysgota arall a siop abwyd arall yn y dref fechan, yn ogystal â sawl siop wallt. Felly, mae'r cynnig yn cydymffurfio â maen prawf 1 a 2 ym mholisi MAN 3. Yn ogystal, ni ystyrir y bydd defnydd newydd yn cael effaith andwyol ar fwynder defnydd cyfagos yn unol â maen prawf 3 polisi cynllunio MAN 3.

Dywedodd, er bod y cyflenwad dangosol ar gyfer Porthaethwy yn uwch na'r capasiti, cyflwynwyd gwybodaeth bellach i gyfiawnhau'r angen am y datblygiad, ac mae'r Swyddog Polisi wedi adolygu'r wybodaeth hon ac wedi cadarnhau ei bod yn dderbyniol, bod y cynnig yn un cyfiawn, a'i fod yn diwallu anghenion y gymuned leol. Mae Datganiad Iaith Gymraeg wedi'i gyflwyno a'i adolygu gan y Rheolwr Polisi a'r Iaith Gymraeg, sy'n fodlon bod y wybodaeth yn foddhaol ac yn bodloni gofynion y polisi gan fod y datblygiad yn darparu tai fforddiadwy ac yn bodloni'r galw presennol yn y gymuned. Ymgynghorwyd â'r Adran Briffyrdd ynghylch y cais, ac maent hefyd wedi ystyried y pryderon a godwyd gan ddau breswlydd lleol mewn perthynas â thraffig a pharcio. Mae'r Adran Briffyrdd wedi cadarnhau na ystyrir y byddai'r cynnig yn arwain at gynnydd sylweddol mewn traffig o ystyried defnydd masnachol presennol o'r unedau, ac o ganlyniad nid oes ganddynt unrhyw wrthwynebiad i'r cynnig. Argymhellwyd cymeradwyo'r cais.

Cynigiodd y Cynghorydd Douglas M Fowle bod y cais yn cael ei gymeradwyo yn unol ag argymhelliad y Swyddog.

Eiliwyd y cynnig i gymeradwyo'r cais gan y Cynghorydd Neville Evans.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r cais yn unol ag argymhelliad y Swyddog, yn amodol ar yr amodau cynllunio yn yr adroddiad.

12.2 FPL/2026/135 – Cais llawn ar gyfer newid defnydd o Ganolfan Ieuenctid ar y llawr gwaelod (Defnydd dosbarth D1) i Gaffi (Defnydd Dosbarth A3) a Man Chwarae Meddal (Defnydd Dosbarth D2), newid defnydd y Caffi ar y llawr cyntaf (Defnydd Dosbarth A3) i fod yn rhan o'r ganolfan hamdden (Defnydd Dosbarth D2) ynghyd ag addasiadau allanol yng Nghanolfan Hamdden Plas Arthur.

Cyflwynwyd y cais i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion gan mai'r Cyngor Sir yw'r ymgeisydd a pherchennog y tir.

Dywedodd y Rheolwr Datblygu Cynllunio fod y cais ar gyfer newid defnydd y llawr gwaelod o ganolfan ieuenctid (Dosbarth Defnydd D1) i Gaffi (Dosbarth Defnydd A3) ac Ardal Chwarae Meddal (Dosbarth Defnydd D2), newid defnydd y Caffi llawr cyntaf (Dosbarth Defnydd A3) i'w ddefnyddio fel rhan o'r ganolfan hamdden (Dosbarth Defnydd D2), ynghyd ag addasiadau allanol i greu mynedfa gyhoeddus newydd a rampiau i mewn i'r adeilad, gosod cladin o amgylch y fynedfa newydd a newid y ffenestri. Mae Polisi ISA2 yn nodi y

cefnogir ceisiadau i wella cyfleusterau cymunedol megis canolfannau hamdden, a gwneir pob ymdrech i beidio a cholli neu newid defnydd cyfleuster cymunedol presennol oni bai y gellir darparu cyfleuster addas arall yn ei le. Mae'r datblygiad yn cynnig newid defnydd y ganolfan ieuencid ar y llawr gwaelod yn gaffi ac ardal chwarae meddal, a newid defnydd y caffi ar y llawr cyntaf yn ardal i'w defnyddio fel rhan o gyfleusterau'r ganolfan hamdden. Bydd y newid defnydd yn arwain at golli'r ganolfan ieuencid, gyda'r ymgeisydd yn cadarnhau fod y Gwasanaeth Ieuencid, yn cynnwys y clwb ieuencid lleol, wedi symud o Ganolfan Hamdden Plas Arthur ers mis Ebrill 2025, ac mae bellach ar gampws Coleg Menai, Llangefni. Mae'r cyfleuster arall wedi ei leoli daflod carreg o ganol y dref, ac mae'n cynnig lleoliad addas a digon o le i fodloni gofynion gweithredol y ganolfan ieuencid a'i ddefnyddwyr. Mae'r datblygiad yn cynnig addasiadau i du allan yr adeilad, fydd yn gwella'r fynedfa i'r adeilad, yn gwella'r ffenestri presennol a gosodiad mewnol a'r defnydd o'r adeilad. Bydd y datblygiad arfaethedig yn gwella'r defnydd a'r cyfleusterau hamdden, ac ystyrir bod colli'r ganolfan ieuencid yn dderbyniol gan ei fod wedi symud i adeilad a safle addas sy'n agos i ganol y dref. Derbyniwyd dau lythyr yn gwrthwynebu'r cais gan ddarparu'r lleoliad chwarae meddal arall yn Llangefni, yn cwestiynu'r angen am gyfleuster o'r fath yn y Ganolfan Hamdden. Darparodd yr asiant brawf cymalog yn adolygu'r unedau eraill yn Llangefni, ac eglurodd pam mai'r lleoliad hwn yn y Ganolfan Chwaraeon yw'r lleoliad a ffafrir ar gyfer cyfleuster o'r fath. Mae'r datblygiad arfaethedig yn rhan o'r Ganolfan Hamdden bresennol gyda phobl eisoes yn ymweld â'r lleoliad, ac oherwydd hynny ni chredir y bydd y cynnig yn cael effaith andwyol ar yr ardal chwarae meddal sydd eisoes yn Llangefni. Ymhellach at hyn, mae sawl caffi yng nghanol tref Llangefni, ac at ddefnydd y Ganolfan Chwaraeon yn unig fydd y caffi sydd yno. Pe na fyddai'r Ganolfan Hamdden yn codi ffi am ddefnyddio'r ardal chwarae meddal, oherwydd ei arwynebedd mewnol o 42.5 medr sgwâr, byddai'r Awdurdod Cynllunio wedi ystyried yr ardal chwarae meddwl fel bod eilradd i'r caffi, ac felly nid oes angen caniatâd cynllunio. Ystyrir bod y newid arfaethedig i ddefnydd yn y Ganolfan Hamdden bresennol, ynghyd â'r addasiadau allanol, yn dderbyniol gan na fydd yn cael effaith negyddol ar y safle presennol na'r ardal gyfagos, ac mae'n cydymffurfio gyda pholisïau cynllunio y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd. Argymhellwyd cymeradwyo'r cais.

Cynigiodd y Cynghorydd Kenneth P Hughes y dylid caniatáu'r cais yn unol ag argymhelliad y Swyddog.

Eiliwyd y cynnig i gymeradwyo'r cais gan y Cynghorydd Robert LI Jones.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r cais yn unol ag argymhelliad y Swyddog, yn amodol ar yr amodau cynllunio yn yr adroddiad.

12.3 FPL/2026/102 – Cais cynllunio rhannol ôl-weithredol ar gyfer symud yr adeilad modiwlaid presennol oddi ar y safle, ynghyd â chodi adeilad modiwlaid yn ei le ar gyfer defnydd swyddfa ac ystafell cyfarfodydd yng Nghanolfan Ailgylchu Domestig Gwalchmai, Ffordd Caergybi, Gwalchmai

Cyflwynwyd y cais i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion gan fod y safle ym mherchnogaeth y Cyngor Sir.

Dywedodd y Rheolwr Datblygu Cynllunio fod y safle arfaethedig wedi ei leoli yng Nghanolfan Ailgylchu Gwalchmai. Mae'r datblygiad arfaethedig ar gyfer cais cynllunio sy'n rhannol ôl-weithredol ar gyfer tynnu'r adeilad modiwlaidd presennol i lawr a chodi adeilad modiwlaidd newydd yn ei le i'w ddefnyddio fel swyddfa ac ystafell gyfarfod. Mae'r adeilad modiwlaidd presennol mewn cyflwr gwael ac wedi ei dynnu o'r safle. Roedd yr hen adeilad yn mesur oddeutu 9.8m o hyd a 3.2m o led, ac yn 2.8m o uchder, ond mae'r grisiau allanol wedi'u cadw. Mae'r cynnig yn cynnwys codi adeilad modiwlaidd newydd fydd yr un maint a'r hen adeilad. Ystyrir bod y cais wedi ei leoli a'i ddylunio'n briodol i gyflawni gofynion gweithredol y ganolfan hamdden. O ystyried ei raddfa gymedrol, dyluniad a lleoliad yn y safle, byddai'r datblygiad yn integreiddio gyda'r hyn o'i amgylch, ac ni fyddai'n cael ffaith andwyol weledol nac ar y tirlun. Mae'r cynnig hefyd yn cynnwys mesurau i wella bioamrywiaeth yn unol â gofynion y polisi perthnasol. At ei gilydd, bernir bod y datblygiad yn dderbyniol a'i fod yn cydymffurfio â'r polisiâu perthnasol yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd. Argymhellwyd cymeradwyo'r cais.

Cynigiodd y Cyngorydd Neville Evans y dylid cymeradwyo'r cais yn unol ag argymhelliad y Swyddog.

Eiliwyd y cynnig i gymeradwyo'r cais gan y Cyngorydd Douglas M Fowlie.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r cais yn unol ag argymhelliad y Swyddog, yn amodol ar yr amodau cynllunio yn yr adroddiad.

- 12.4 FPL/2026/69** – Cais llawn ar gyfer lleoli arsyllfa seryrol ac adeilad addysgol yn ogystal â datblygiad cysylltiedig yn Lleoliad: Parc Gwledig Morglawdd, Caergybi.

Cyflwynwyd y cais i'r Pwyllgor Cynllunio a Gorchmynion gan fod y cais yn cynnwys safle sy'n eiddo i Gyngor Sir Ynys Môn.

Siaradwr Cyhoeddus

Dywedodd Mr Gavin Malone, **oedd yn cefnogi'r cais**, ei fod yn cynrychioli Anglesey Astronomical Society, a hynny er mwyn agor arsyllfa ym Mharc y Morglawdd, Caergybi. Nododd fod y prosiect yn cynrychioli cyfle arbennig i ddod ag ased wyddonol ac addysgol benodol i Gaergybi a gweddill Ynys Môn. Drwy symud ac ailgartrefu'r arsyllfa o Gilgwri, y bwriad yw darparu cyfleuster ysbrydoledig sy'n cysylltu ysgolion lleol, grwpiau ieuenctid, preswylwyr ac ymwelwyr gydag addysg seryddol a STEM, mewn lleoliad awyr dywyll gyfeillgar. Bydd y cyfleuster yn gwasanaethu fel hwb ar gyfer gwaith maes cyhoeddus, ymweliadau ysgol a sesiynau seryddiaeth cymunedol. Mae'n gyfle i bobl ifanc ar yr Ynys gael manteisio ar dechnegol a gwyddoniaeth ymarfer yn eu cymuned. Mae digwyddiadau seryddiaeth cyhoeddus diweddar a gynhaliwyd gan y Gymdeithas, megis cyfle i wyllo'r eclips haul ar Draeth Newry, wedi denu mwy na 1,000 o bobl i'r ardal. Dywedodd y bydd yr Arsyllfa

yn cael ei lleoli yn y Maes Addysg ym Mharc Gwledig y morglawdd, a bydd yn cyd-fynd ag ethos y parc sef rhoi pwyslais ar addysg awyr agored a chadwraeth. Mae'r strwythur o faint cymedrol, yn ddistaw, nid yw'n cynhyrchu llygredd golau, ac mae'n cadw cymeriad naturiol yr Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol. Datblygwyd y prosiect hwn ar y cyd â Thîm AHNE y Cyngor, gyda chymorth diwydiannol a chymunedol hael, fydd yn sicrhau cynaliadwyedd hirdymor a stiwardiaeth safle cyfrifol. Bydd sefydlu'r Arsyllfa yn cynnig etifeddiaeth gadarnhaol i Gaergybi ac Ynys Môn o ran meithrin balchder cymunedol, dyhead addysgol a eco-dwristiaeth.

Dywedodd y Rheolwr Datblygu Cynllunio fod y safle ar ddarn o dir sydd wedi'i leoli ym Mharc Gwledig y Morglawdd, mewn lleoliad cefn gwlad agored i'r gorllewin o Gaergybi. Mae'r cais a gyflwynwyd yn ymwneud ag adeiladu arsyllfa seryddol ac adeilad addysgol ynghyd â gwaith datblygu cysylltiedig. Mae'r cynnig yn rhan o fenter wyddonol ac addysgol dan arweiniad Cymdeithas Seryddol Ynys Môn ar y cyd â Gwasanaeth Cefn Gwlad Cyngor Sir Ynys Môn. Y nod yw adfer a lleoli telesgop adlewyrchol Newtonaidd 19 modfedd a chreu cyfleuster bychan i gefnogi sesiynau maes seryddiaeth, addysg a gwyddonol. Bydd yr arsyllfa'n cael ei defnyddio fel cyfleuster gwyddonol ac addysg aml-bwrpas i gefnogi seryddiaeth, gwersi STEM ac ymgysylltu â'r gymuned. Bydd y cyfleuster yn cael ei reoli a'i weithredu gan Gymdeithas Seryddiaeth Ynys Môn mewn partneriaeth â Chyngor Sir Ynys Môn ac ni fydd modd i bobl alw heibio fel ac y mynnent. Bydd y cyfleuster yn cael ei reoli drwy system archebu ar gyfer defnyddio'r cyfleuster a chymryd rhan mewn digwyddiadau. Bydd yr arsyllfa seryddol a'r adeilad addysgol yn cael eu gosod ar slab concrid yn y cae i'r dwyrain o Barc Gwledig y Morglawdd, i'r de o'r ffordd fynediad. Bydd yr slab concrid yn mesur 17m x 5m, a bydd ganddo do fflat 2.6m o uchder, dwy ffenestr ac un drws ar ddrychiad gogleddol yr adeilad. Bydd yr arsyllfa'n cael ei gorchuddio â dalenni dur gwyrdd tywyll a dalenni metel gwyn ar y gromen, tra bydd yr adeilad addysgol yn cael ei orchuddio â chladin pren. Bydd llwybr pren 45m o hyd yn cael ei greu i gysylltu'r datblygiad â ffordd fynedfa Parc Gwledig y Morglawdd. Nodwyd fod hwn yn ddatblygiad bach a fydd yn integreiddio i'r dirwedd sydd wedi'i sgrinio'n dda, a'i hamgylchynu â llystyfiant a fydd yn lleihau unrhyw effaith weledol ar yr ardal ehangach. Mae'r dyluniad o ansawdd uchel, yn unol â pholisi PCYFF 3, ac mae'n parchu'r amgylchedd naturiol ac yn defnyddio deunyddiau addas ac ni fydd yn cael effaith ar gymeriad yr ardal. Bydd y datblygiad arfaethedig yn darparu cyfleuster addysgol pwysig a fydd yn gwella'r atyniadau yn y Parc Gwledig, er budd y gymuned ehangach. Dywedodd nad oedd unrhyw wrthwynebiad wedi'i dderbyn ar gyfer y cais, a bod yr adran wedi derbyn 9 llythyr o gefnogaeth. Argymhellwyd cymeradwyo'r cais.

Dywedodd y Cynghorydd Glyn Haynes, Aelod Lleol, ei fod yn llwyr gefnogol o'r cais ac y bydd yn ychwanegiad i Barc Gwledig y Morglawdd. Cynigiodd y Cynghorydd Glyn Haynes fod y cais yn cael ei gymeradwyo yn unol ag argymhelliad y Swyddog.

Roedd y Cynghorydd Robert Ll. Jones, Aelod Lleol, hefyd yn cefnogi'r cais am fod angen i ddiogelu ardal awyr dywyll y Parc Gwledig ac y dylid defnyddio

cyn lleied o olau a phosibl ar yr adeilad. Dywedodd fod pryderon am y lôn gul tuag at Barc Gwledig y Morglawdd ac mae diogelwch ymwelwyr ar y safle yn hollbwysig.

Roedd y Cynghorydd Jeff Evans hefyd yn croesawu'r cais gan y bydd yr arsyllfa yn darparu cyfleuster addysgol pwysig yng Nghaergybi. Cyfeiriodd at y digwyddiad diweddar a gynhaliwyd i wyllo'r eclips haul ar Draeth Newry, a gynhaliwyd gan Anglesey Astronomical Society, a ddenodd mwy na 1,000 o bobl i'r ardal. Eiliwyd y cynnig i gymeradwyo'r cais gan y Cynghorydd Jeff Evans.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r cais yn unol ag argymhelliad y Swyddog, yn amodol ar yr amodau cynllunio yn yr adroddiad.

13 MATERION ERAILL

13.1 DEM/2026/6 – Cais i benderfynu a oes angen caniatâd blaenorol ar gyfer dymchwel modurdai yn Bryn Glas Close, Caergybi.

Nodwyd bod y cais wedi cael ei ganiatáu dan Ran 31 o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref.

13.2 DAG/2026/11 – Cais i bennu os oes angen caniatâd blaenorol ar gyfer codi gorchudd iard yn Gwyndy, Ffordd Penmynydd, Penmynydd.

Nodwyd bod y cais yn cael ei ganiatáu dan Ddosbarth A, Rhan 6 Atodlen 2.

**Y CYNGHORYDD GERAINT BEBB
CADEIRYDD**